

Kerndoelen en kaders voor onderwijs aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Binnen het hele onderwijssysteem bevinden zich leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Deze onderwijsbehoeften kunnen uiteenlopend zijn en verschillende schoolsoorten spelen hierop in, ieder met hun eigen wettelijke kaders en kerndoelen. In deze factsheet lichten we vier typen onderwijs toe: speciaal onderwijs, speciaal basisonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs. Zo krijg je in één oogopslag inzicht welke kerndoelen er gelden om onderwijs te maken voor jouw leerlingen.

Speciaal onderwijs (so)

Het so biedt onderwijs aan leerlingen van 4 jaar tot en met 12 jaar en is ingericht in vier clusters, met eigen specialisaties gericht op specifieke onderwijsbehoeften. Leerlingen variëren in hun cognitieve vermogens en het so biedt hen passende mogelijkheden om tot leren te komen, waarbij rekening wordt gehouden met hun uitdagingen en mogelijkheden. Er zijn ook leerlingen met een meervoudige beperking, welke zich in alle clusters in het so kunnen bevinden.

- cluster 1: visueel beperkte leerlingen;
- cluster 2: auditief en/of communicatief beperkte leerlingen;
- cluster 3: lichamelijk beperkte en/of zeer moeilijk lerende en/of langdurig zieke leerlingen (somaïsch);
- cluster 4: leerlingen met psychische stoornissen, gedrags- en/of leerproblemen.

In het so wordt onderwijs gegeven op basis van twee verschillende sets kerndoelen. Voor het onderwijs aan leerlingen binnen het so die doorstromen naar vso uitstroomprofiel vervolgonderwijs, gelden de kerndoelen po, voor het onderwijs aan leerlingen (die zeer moeilijk lerend of meervoudig beperkt zijn) binnen het so die doorstromen naar vso uitstroomprofiel dagbesteding of arbeidsmarkt, gelden de functionele kerndoelen. Het so valt onder de wet op expertisecentra (Wec).

Leerlingen met een ernstig meervoudige beperking in het so (EMB)

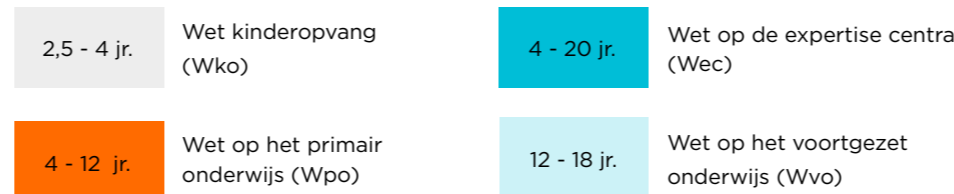
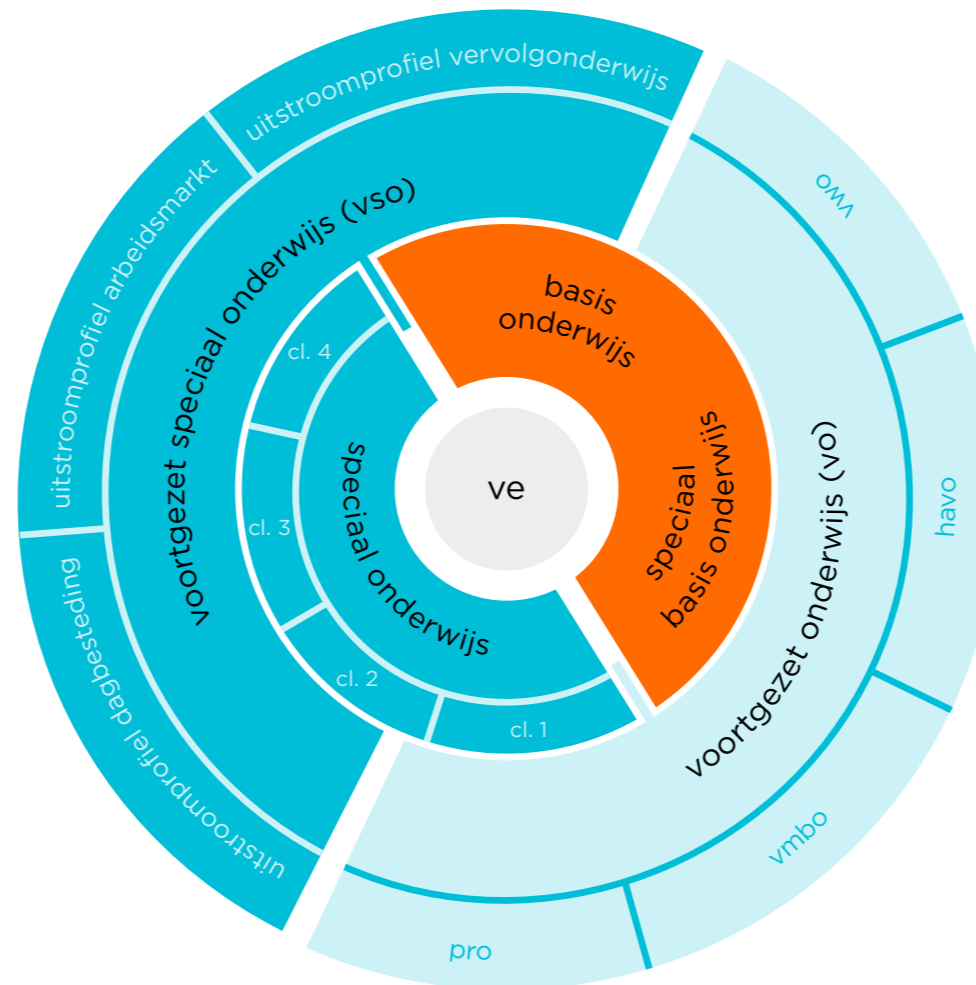
Leerlingen met een IQ tot 35 met een combinatie van een ernstig verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking en bijkomende stoornissen volgen onderwijs in het so. Voor deze leerlingen is er vaak sprake van een combinatie van onderwijs en zorg. EMB-onderwijs valt onder de wet op expertisecentra. Leerlingen krijgen onderwijs op maat.

Praktijkonderwijs (pro)

Het praktijkonderwijs biedt onderwijs aan leerlingen van 12 jaar tot en met 18 jaar. Leerlingen met een leerachterstand van drie jaar of meer worden hier begeleid en voorbereid op deelname aan de maatschappij. Voor het praktijkonderwijs zijn de kerndoelen onderbouw vo, zoveel mogelijk, leidend. Pro valt onder de wet voortgezet onderwijs (Wvo).

Onderwijssysteem

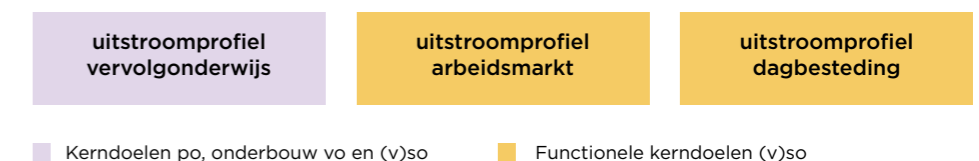

(de leeftijden zijn indicatief)

Voortgezet speciaal onderwijs (vso)

Het vso biedt onderwijs aan leerlingen van 12 jaar tot en met 20 jaar met specifieke onderwijsbehoeften, in drie uitstroomprofielen:

- uitstroomprofiel vervolgonderwijs: leerlingen halen een regulier vmbo-, havo- of vwo-diploma. De school biedt passende ondersteuning voor de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen. De kerndoelen onderbouw vo en (v)so, en eindtermen zijn leidend.
- uitstroomprofiel arbeidsmarkt: leerlingen worden voorbereid op loonvormende arbeid. Het kan hier ook gaan om beschermde arbeid in een sociale werkvoorziening. Bij uitstroomprofiel arbeidsmarkt zijn de functionele kerndoelen vso met uitstroomprofiel arbeidsmarkt leidend.
- uitstroomprofiel dagbesteding: leerlingen worden voorbereid op een vorm van (ontwikkelings- of arbeidsgerichte) dagactiviteiten. Bij uitstroomprofiel dagbesteding zijn de functionele kerndoelen vso met uitstroomprofiel dagbesteding leidend. Het vso valt onder de wet op expertisecentra (Wec).

Leerlingen met een ernstig meervoudige beperking in het vso (EMB)

Leerlingen met een IQ tot 35 met een combinatie van een ernstig verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking en bijkomende stoornissen volgen onderwijs in het vso. Voor deze leerlingen is er vaak sprake van een combinatie van onderwijs en zorg. EMB-onderwijs valt onder de wet op expertisecentra. Leerlingen krijgen onderwijs op maat.

Speciaal basisonderwijs (sbo)

Het sbo biedt onderwijs aan leerlingen van 4 jaar tot en met 12 jaar met ondersteuningsbehoeften op het gebied van leren en/of gedrag. Het sbo biedt hen passende mogelijkheden om tot leren te komen, waarbij rekening wordt gehouden met hun uitdagingen en mogelijkheden. In het sbo krijgen leerlingen in kleinere groepen les. Er is expertise aanwezig gericht op het bieden van specifieke ondersteuning in de ontwikkeling en het leerproces van de leerlingen. Het sbo is erop gericht dat zoveel mogelijk leerlingen na groep 8 doorstromen naar het voortgezet onderwijs. Lukt dit niet, dan stroomt een leerling door naar bijvoorbeeld het vso. Voor het sbo zijn de kerndoelen po leidend. Het sbo valt onder de wet primair onderwijs (Wpo).

